

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Pavlov Serghei și avocatul Conoval Igor în numele inculpatului Papanaga Edgar, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 septembrie 2020 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală în privința lui

Papanaga Edgar, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Pavlov Serghei xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 14.05.2020 – 18.09.2020;

Instanța de apel: 21.12.2020 – 10.02.2021;

Instanța de recurs: 28.04.2021 – 15.11.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 septembrie 2020, Papanaga Edgar a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, prin aplicarea dispozițiilor art. 70 alin. (3¹), art. 81 alin. (3) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă cu închisoare pe un termen de 5 ani în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 alin.(1) Cod penal, lui Papanaga Edgar, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință, a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei, stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 20 martie 2019, prin care a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal la 8 luni închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de 1 an și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate legată de circulația legală a drogurilor pe un termen de 2 ani, stabilindu-i lui Papanaga Edgar, pedeapsa definitivă – 5 ani 6 luni închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate legată de circulația legală a drogurilor pe un termen de 2 ani.

Pavlov Serghei a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii

prevăzute de art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, prin aplicarea dispozițiilor art. 81 alin. (3) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă cu închisoare pe un termen de 7 ani în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă a lui Sultanov Alexandr către Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, fiind dispusă încasarea în mod solidar din contul lui Papanaga Edgar și Pavlov Serghei în beneficiul lui Sultanov Alexandr prejudiciul material în sumă de 1750 lei și prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, în rest pretențiile au fost respinse.

S-a dispus încasarea în mod solidar din contul lui Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, în bugetul de stat cheltuielile judiciare în sumă de 448 lei.

S-a dispus încasarea din contul lui Pavlov Serghei, în bugetul de stat cheltuielile judiciare pentru expertiza psihiatrică numită, în sumă de 1078 lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a reținut că la data de 31 martie 2020, ora 04:20, Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, împreună și prin înțelegere prealabilă, cunoscând cu certitudine despre instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul al Republicii Moldova, pe perioada 17 martie 2020-15 mai 2020, prin Hotărârea nr. 55 emisă la 17 martie 2020 de către Parlamentul Republicii Moldova, urmărind scopul sustragerii în mod deschis a bunurilor altei persoane, în timp ce Sultanov Alexandr, se afla la situația auto pe bd. Dacia, 21, mun. Chișinău, aplicând violența nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei, manifestată prin lovituri în regiunea capului cu pumnii și picioarele peste tot corpul, l-au îmbrâncit, ulterior în mod deschis, au sustras o geantă confecționată din material de culoare albastră în valoare de 300 lei, în care se aflau acte de identitate pe numele acestuia, având în buzunar un telefon mobil de model "Huawei" la prețul de 5000 lei și mijloace bănești în sumă de 30 lei, prin ce au cauzat părții vătămate Sultanov Alexandr, o daună materială considerabilă în sumă de 5330 lei, care din motive independente de voința făptuitorilor nu și-a produs efectul, fiind reținuți în flagrant delict de către martorii oculari.

Astfel, instanța de judecată a stabilit că prin acțiunile sale intenționate, Papanaga Edgar și Pavlov Serghei au comis infracțiunea prevăzută de art. 27, 187 alin. (3), lit. a) Cod penal, individualizată prin „tentativă de jaf, adică de sustragere a bunurilor altei persoane în mod deschis, săvârșită de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, cu cauzare de daune considerabile, săvârșită în timpul unei calamități, care din cauze independente pentru voința făptuitorului, nu și-a produs efectul”.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Conoval Igor în interesele inculpatului Papanaga Edgar și avocatul Asandei Dorin în interesele inculpatului Pavlov Serghei.

3.1 Potrivit apelului declarat de avocatul Conoval Igor în numele inculpatului, s-a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri,

potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care Papanaga Edgar să fie achitat.

În motivarea apelului declarat avocatul a invocat următoarele argumente:

- după finalizarea cercetării judecătorești din lista probelor prezentate de acuzare, nici o probă nu confirmă cu certitudine săvârșirea de Papanaga Edgar a tentativei de jaf;

- instanța de judecată urma a aprecia critic declarațiile părții vătămate Sultanov Alexandr care a declarat că Pavlov Serghei împreună cu Papanaga l-au îmbrâncit și i-au sustras geanta cu acte și bani și deteriorat telefonul mobil de model „Huawei”, or aceste declarații nu sunt susținute prin coroborare cu alte probe;

- declarațiile părții vătămate sunt combătute prin declarațiile inculpatului Papanaga Edgar;

- acțiunea incriminată inculpatului Papanaga Edgar - sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane - la examinarea cauzei în fond, nu a fost demonstrată, în acțiunile acestuia lipsind atât latura obiectivă cât și subiectivă a infracțiunii incriminate;

- acuzatorul de stat nu a probat întrunirea elementelor infracțiunii imputate inculpatului, care se caracterizează prin intenție directă la sustragerea deschisă a bunurilor persoane, având scop de cupiditate;

- Papanaga Edgar nu a avut intenția directă și nici scopul sustragerii deschise a bunurilor părții vătămate pentru a beneficia de ele și de a obține un profit, fapt ce se confirmă prin declarațiile inculpatului;

- conform învinuirii înaintate lui Papanaga Edgar îi este incriminată infracțiunea prevăzută de art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, adică tentativa de jaf săvârșită în timpul calamității - instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 cu privire declararea stării de urgență, or, susține apărătorul că prin Hotărârea organului legislativ, s-a instituit doar starea de urgență pe întreg teritoriul țării, (nicidecum declararea a pandemiei de Covid-19 echivalent a unei calamități) și în acest sens, consideră că acțiunile inculpatului fiind incorect încadrate, deoarece lipsește suportul juridic pentru a fi condamnat în baza art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal.

3.2 Potrivit apelului declarat de avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului, s-a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pavlov Serghei să fie achitat, deoarece în acțiunile lui nu întrunesc elementele componenței de infracțiune incriminate.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că, instanța de fond n-a apreciat probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, și, în așa mod, a ajuns la concluzia greșită că Pavlov Serghei a comis infracțiunea prevăzută de art. 27, 187 al. (3) lit. a) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10

februarie 2021 au fost respinse ca nefondate apelurile avocatului Conoval Igor în interesele inculpatului Papanaga Edgar și avocatului Asandei Dorin în interesele inculpatului Pavlov Serghei, declarate împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 18.09.2020, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate.

4.1 Pentru a decide astfel instanța de apel a statuat ca fiind dovedită în afara dubiilor rezonabile vina inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămare Sultanov Alexandru; declarațiile martorului Florea Vitalie; declarațiile martorului Sultanov Elena; declarațiile martorului Bugor Igor; denunțul lui Sultanova Elena din 31 martie 2020, potrivit căreia roagă organele de poliție să atragă la răspundere conform legislației în vigoare persoane neidentificate care la data de 31 martie 2020, aproximativ la ora 04:20, aflându-se pe bd. Dacia, mun. Chișinău, i-au aplicat multiple lovituri în regiunea capului, după care i-au sustras geanta în care se aflau documente în valoare 300 lei, cauzându-i un prejudiciu material considerabil (f.d.6, V-I); proces-verbal de cercetare la fața locului din 31 martie 2020, potrivit căruia investigația s-a realizat pe timp de noapte, cercetării fiind supusă porțiunea de trotuar amplasată pe bd. Dacia, 21, mun. Chișinău, care are o mărime de aproximativ 3m², de la banca de pe alee aproximativ la 10 metri distanță lângă blocul de locuit a fost găsită o geantă de culoare albastră cu buzunarul din față deschis. De la fața locului au fost ridicate: un obiect de culoare sură cu lungimea de aproximativ 14 cm, o geantă de culoare albastră, un portmoneu de culoare negru cu acte de identitate (f.d.10-18, V-I); proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 31 martie 2020, potrivit căruia partea vătămată Sultanov Alexandr, l-a recunoscut în imaginea nr.4 pe Papanaga Edgar, drept una din persoane care l-a agresat la data de 31 martie 2020, ora 04:00, pe bd. Dacia, mun. Chișinău (f.d.28-29, V-I); proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 31 martie 2020, potrivit căruia partea vătămată Sultanov Alexandr, l-a recunoscut în imaginea nr.3 pe Pavlov Serghei, drept una din persoane care l-a agresat la data de 31 martie 2020, ora 04:00, pe bd. Dacia, mun. Chișinău (f.d.30-31, V-I); proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 31 martie 2020, potrivit căruia martorul Florea Vitalie, l-a recunoscut în imaginea nr.6 pe Papanaga Edgar, drept una din persoane care a agresat o persoană la data de 31 martie 2020, ora 04:00, pe bd. Dacia, mun. Chișinău (f.d.34-35, V-I); proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 31 martie 2020, potrivit căruia martorul Florea Vitalie, l-a recunoscut în imaginea nr.5 pe Pavlov Serghei, drept una din persoane care a agresat o persoană la data de 31 martie 2020, ora 04:00, pe bd. Dacia, mun. Chișinău (f.d.36-37, V-I); raport de expertiză judiciară nr. 202002P0894 din 31 martie 2020, în concluziile căruia se indică că la examinarea medico-legală a lui Sultanov Alexandr s-a constatat: echimoză și excoriație la nivelul feței, excoriație la nivelul cotului stâng, care au putut fi cauzate în

rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare corporală neînsemnată. În momentul cauzării leziunilor corporale constatate s-a acționat cu o putere suficientă pentru învingerea rezistenței anatomice a țesuturilor moi implicate. De stabilit cu certitudine câte lovituri au fost aplicate persoanei examinate medico-legal, la fel consecutivitatea loviturilor nu este posibil. Ținând cont de localizarea anatomică și aspectul morfologic al leziunilor corporale depistate, producerea acestora în ansamblul, în rezultatul căderii unice a corpului din poziție verticală se exclud. Regiunile anatomice unde sunt localizate leziunile corporale constatate sunt accesibile pentru mâna proprie, însă nu sunt caracteristice pentru autoprovocare (f.d.42-43, V-I); raport de expertiză judiciară nr. 202035A327 din 16 iulie 2020, în concluziile căruia se indică că inculpatul Pavlov Serghei nu suferă de careva maladie psihică cronică, prezintă: "Tulburare de personalitate emoțional-instabilă, asociată cu Tulburări mentale și comportamentale datorate utilizării mai multor droguri sau altor substanțe psihoactive". La data comiterii infracțiunii imputate, inculpatul Pavlov Serghei nu suferea de careva maladie psihică cronică, prezenta: " Tulburare de personalitate emoțional-instabilă, asociată cu Tulburări mentale și comportamentale datorate utilizării mai multor droguri sau altor substanțe psihoactive". Conform stării psihice inculpatul Pavlov Serghei avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și le putea dirija, deci a acționat cu discernământ. În caz dacă în instanța de judecată va fi probată vinovăția inculpatului, comisia de experți pledează ca Pavlov Serghei să fie recunoscut Responsabil de fapta ce i se incriminează. În caz de detenție i se recomandă aplicarea art. 103 Cod Penal – Tratament forțat contra alcoolismului și narcomaniei (f.d.41-47, V-II); corpul delict: o geantă confecționată din materie de culoare albastră, în interiorul căreia se află o cheie metalică, un inel metalic pe care se află agățate două chei metalice și un cip electronic de culoare galben, un inhalator, un portmoneu confecționat din piele cu uzură de culoare neagră, care nu a fost cercetat potrivit opiniei participanților la proces.

Instanța de apel a considerat dovedită vina inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei în comiterea tentativei de jaf, adică de sustragere a bunurilor altei persoane în mod deschis, săvârșită de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, cu cauzare de daune considerabile, săvârșită în timpul unei calamități, care din cauze independente pentru voința făptuitorului, nu și-a produs efectul, acțiunile lor au fost calificate corect în temeiul art. 27, 187 alin.(3), lit. a) Cod Penal, iar personalitatea acestora susceptibilă supusă răspunderii penale.

Vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate s-a considerat confirmată prin cumulul de probe cercetate, ce coroborează între ele și careva divergențe între declarațiile părții vătămate, martorilor și probele scrise care ar trezi dubii, nu au fost reținute.

Nerecunoașterea vinei de către inculpați, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO.

Instanța de apel a reținut că în acțiunile inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, este prezentă latura obiectivă a infracțiunii de tentativa de jaf. Astfel, în urma acțiunilor inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei a avut loc o fapta prejudiciabilă, manifestată prin acțiunea tentativa de luare ilegală și gratuită a bunurilor ce aparține părții vătămate Sultanov Alexandr, cu aplicarea violenței, iar în urma acestei acțiuni, partea vătămată a suportat un prejudiciu patrimonial, prin urmare există o legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Totodată, instanța de apel a menționat că fapta a avut loc în mod deschis, bunurile sustrase a avut loc în prezența părții vătămate Sultanov Alexandr și a martorului ocular Florea Vitalie, fapt confirmat de ambii în momentul audierii acestora.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond a dat o apreciere obiectivă ansamblului de probe prezentate de acuzatorul de stat și a constatat în mod întemeiat că a fost dovedită indubitabil comiterea infracțiunii de jaf de către Papanaga Edgar și Pavlov Serghei.

Cu referire la afirmația avocatului precum că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020, s-a instituit doar starea de urgență pe întreg teritoriul țării, aceasta nefiind o calamitate, prin urmare, considerând că acțiunile inculpaților nu urma a fi încadrate în baza art. 27, 187 alin. (3), lit. a) Cod penal, instanța de apel a notat că, *declararea oficială a stării de urgență este condiția de drept a existenței timpului de calamitate.*

Referitor la stabilirea pedepsei penale, instanța a reținut că sancțiunea art.187 alin. (3) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 10 la 12 ani. Conform art. 81 alin. (3) Cod penal, „Mărimea pedepsei pentru tentativă de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși trei pătrimi din maximul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată”.

În contextul art. 76 Cod Penal, în calitate de circumstanță atenuantă, în privința inculpatului Papanaga Edgar, instanța de fond a identificat – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 ani, iar în privința inculpatului Pavlov Serghei, nu s-au identificat.

În contextul art. 77 Cod penal, în calitate de circumstanță agravantă, în privința inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, instanța de fond a stabilit – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Instanța de apel a conchis că instanța de judecată la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpaților Papanaga Edgar și Pavlov Serghei, a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, Cod penal,

de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpaților care nu au recunoscut vinovăția și anterior au fost condamnați, nu sunt încadrați în câmpul muncii, iar inculpatul Pavlov Serghei se află la evidența medicului narcolog.

Instanța de apel, în coraport cu faptele comise, urmările prejudiciabile ale faptelor și personalitatea inculpaților, a constatat că corijarea și reeducarea inculpaților este posibilă doar cu menținerea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani în privința lui Pavlov Serghei și pe un termen de 5 ani în privința lui Papanaga Edgar, or, în privința ultimului, instanța de fond a aplicat prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal.

S-a reținut că inculpatul Papanaga Edgar, anterior a fost condamnat, prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 20.03.2019, în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, la 8 luni închisoare cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen de 1 an și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate legată de circulația legală a drogurilor pe un termen de 2 ani – astfel fiind fondată soluția primei instanțe, care a stabilit o pedeapsa definitivă prin cumul parțial al pedepselor aplicate, spre executare lui Papanaga Edgar – de 5 ani 6 luni închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și de a exercita o anumită activitate legată de circulația legală a drogurilor pe un termen de 2 ani.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Pavlov Serghei și avocatul Conoval Igor în numele inculpatului Papanaga Edgar.

5.1 Potrivit recursului ordinar declarat de avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Pavlov Serghei, invocând incidența *pct. 6, 8* a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței instanței de fond și deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Pavlov Serghei să fie achitat, iar acțiunea civilă să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului ordinar declarat a invocat următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și este expusă neclar, instanța de judecată a admis erori grave de fapt, care a afectat soluția instanței;

- atât instanța de fond cât și instanța de apel n-au apreciat probele din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor ajungând la concluzii greșite referitor la vinovăția inculpatului;

- la examinarea cauzei penale inculpatului Pavlov Serghei i-a fost încălcat dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil de către instanța de judecată națională;

- autoritățile au investigat cazul superficial;

- instanțele de judecată nu au examinat argumentele apărării;
- procedurile care au avut ca rezultat condamnarea inculpatului au fost inechitabile și arbitrare;
- inculpatul Pavlov Serghei vina în comiterea infracțiunii încriminate nu a recunoscut, astfel că în acțiunile inculpatului Pavlov Serghei, nu sunt prezente elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 27, 187 al. (3) lit. a) Cod penal.

5.2 Potrivit recursului ordinar declarat de avocatul Conoval Igor în numele inculpatului Papanaga Edgar, invocând incidența *pct. 6* a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei penale de către instanța de apel într-un alt complet de judecată.

Avocatul recurent în motivarea recursului ordinar declarat a invocat următoarele argumente:

- consideră că instanța de apel urma să aprecieze critic declarațiile părții vătămate Sultanov Alexandr care a comunicat că Pavlov Serghei împreună cu Papanaga Edgar l-au îmbrâncit și i-au sustras geanta cu acte și bani și deteriorat telefonul mobil de model "Huawei", or aceste declarații nu sunt susținute prin coroborare cu alte probe cercetate în primă instanță;

- menționează că declarațiile părții vătămate sunt combătute cu declarațiile lui Papanaga Edgar;

- consideră că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 187 alin. (3) lit. a) Cod penal;

- menționează că conform învinuirii înaintate lui Papanaga Edgar îi este incriminată infracțiunea prevăzută de art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, adică tentativa de jaf săvârșită în timpul unei calamități - instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 cu privire la declararea stării de urgență, or prin Hotărârea forului legislativ s-a instituit doar starea de urgență pe întreg teritoriul țării, nicidecum declararea a pandemiei de Covid-19 (echivalent a unei calamități) și în acest sens acțiunile inculpatului fiind incorect calificate.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul Penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise, cu dispunerea rejudecării cauzei din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să admită recursul declarat, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material. Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în

sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanță de recurs.

Studiind criticile aduse de recurenți în raport cu decizia instanței de apel, Colegiul Penal lărgit constată următoarele: avocații invocă în recursurile declarate temeiurile prevăzute de pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde.*

Analizând decizia atacată și materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, contrar prevederilor indicate mai sus, instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe privind vinovăția inculpaților Pavlov Serghei și Papanaga Edgar de săvârșirea infracțiunii imputate, examinând superficial cauza, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate de avocații Conoval Igor și Asandei Dorin în numele inculpaților referitor la dezacordul acestora cu aprecierea instanței ce ține de *componenta de infracțiune imputată inculpaților, în special în partea agravantei specifice prevăzute la alin. (3) al art. 187 Cod penal și dacă în general au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Potrivit art. 101 alin. (1), 325 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat,

dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Aceste prevederi legale au fost totalmente încălcate de către instanța de fond.

Astfel, potrivit rechizitoriului, inculpații Papanaga Edgar și Pavlov Serghei sunt învinuiți precum că *la data de 31 martie 2020, ora 04:20, împreună și prin înțelegere prealabilă, cunoscând cu certitudine despre instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul al Republicii Moldova, pe perioada 17 martie 2020-15 mai 2020, prin Hotărârea nr. 55 emisă la 17 martie 2020 de către Parlamentul Republicii Moldova, urmărind scopul sustragerii în mod deschis a bunurilor altei persoane, în timp ce Sultanov Alexandr, se afla la situația auto pe bd. Dacia, 21, mun. Chișinău, aplicând violența nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei, manifestată prin lovituri în regiunea capului cu pumnii și picioarele peste tot corpul, l-au îmbrâncit, ulterior în mod deschis, au sustras o geantă confecționată din material de culoare albastră în valoare de 300 lei, în care se aflau acte de identitate pe numele acestuia, având în buzunar un telefon mobil de model "Huawei" la prețul de 5000 lei și mijloace bănești în sumă de 30 lei, prin ce au cauzat părții vătămate Sultanov Alexandr, o daună materială considerabilă în sumă de 5330 lei, care din motive independente de voința făptuitorilor nu și-a produs efectul, fiind reținuți în flagrant delict de către martorii oculari.*

Acțiunile imputate au fost calificate potrivit art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, individualizată prin tentativă de jaft, adică de sustragere a bunurilor altei persoane în mod deschis, săvârșită de două persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, cu cauzare de daune considerabile, săvârșită în timpul unei calamități, care din cauze independente pentru voința făptuitorului, nu și-a produs efectul. (f.d. 168-176)

La caz se atestă că împrejurările în care fapta a fost comisă sunt relevante pentru cunoașterea pericolului social al acesteia și al pericolozității făptuitorilor, mai mult acestea reprezentând o agravantă care nemijlocit influențează calificarea faptei infracționale, mărinđ în sensul agravării limitele de pedeapsă aplicate inculpaților.

Colegiul Penal lărgit, din conținutul părții descriptive a sentinței și respectiv decizie, atestă că instanțele inferioare au constatat și respectiv au reținut fapta imputată inculpaților prin rechizitoriu.

Nu există nici un echivoc că instanța de fond nu a înlăturat dubiile referitoare la vinovăție create prin lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii imputate și anume lipsa laturii obiective, care au fost semnalate de avocații inculpaților, însă desconsiderate inclusiv și de către instanța de apel prin expunerea că, "*...declararea oficială a stării de urgență este condiția de drept a existenței timpului de calamitate.*"

Prin *calamitate* se înțelege situația de fapt determinată de un eveniment neașteptat care provoacă urmări grave pentru o anumită colectivitate sau pentru un anumit grup relativ numeros de persoane. Noțiunea de "calamitate" nu se restrânge la înțelesul de calamitate naturală, acesta poate fi și de natură tehnogenă sau socială.

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie -15 mai 2020, perioadă în care Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova emite dispoziții în vederea punerii în executare a unor măsuri sau acțiuni în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de coronavirus (COVID-19).

Incident este că atât organul de urmărire penală cât și instanțele inferioare nu au făcut o delimitare între starea excepțională și calamitate.

În mod evident potrivit doctrinei prin stare excepțională se înțelege o stare specifică, deosebită în țară, în regiune, stabilită pe un interval de timp determinat în virtutea unor împrejurări excepționale, care permite aplicarea unor măsuri specifice pentru menținerea ordinii.

Însăși legiuitorul face delimitarea dată în cadrul enumerării exhaustive a circumstanțelor agravante prevăzute la art. 77 Cod penal și implicit la litera *m*) potrivit căreia reprezintă circumstanță agravantă situația în care a fost săvârșită infracțiunea profitând de *starea excepțională, de calamitate naturală precum și de dezordine în masă*.

Colegiul Penal statuează că pentru a califica fapta conform lit. a) alin. (3) art. 187 Cod penal, este necesar ca sustragerea să fie săvârșită în timpul unei calamități, adică infracțiunea să fie comisă în perioada de timp cuprinsă între momentul când se produce evenimentul ce dă naștere stării de calamitate și momentul când această stare încetează. Iar circumstanța agravantă "în timpul unei calamități" poate fi reținută numai în raport cu faptele săvârșite în zona calamitată, adică în raza de acțiune a afectelor calamității.

Potrivit învinuirii prin fapta imputată inculpaților și reținută de instanțele de judecată nu a fost constată comiterea tentativei de jaf nemijlocit *în timpul unei calamități* deși în concluzie organul de urmărire penală califică acțiunile inculpaților potrivit lit. a) alin. (3) art. 187 Cod penal.

De asemenea, după cum rezultă din sensul legii, este obligatoriu ca făptuitorul să profite de starea de calamitate, ceea ce înseamnă că acesta își dă seama că eforturile autorităților și ale populației sunt îndreptate cu precădere spre salvarea de vieți omenești și că măsurile de pază a bunurilor lipsesc ori sunt reduse, iar făptuitorul se folosește de prilejul dat pentru a săvârși jaful.

În speță nu se atestă că inculpații Papanaga Edgar și Pavlov Serghei ar fi profitat de starea de calamitate și ar fi folosit prilejul dat pentru a săvârși jaful, or analizând învinuirile aduse de organul de urmărire penală se constată că susținerea apărării privind contradicția dintre mențiunile învinuirii și încadrarea juridică a faptelor propriu-zise, sunt juste și relevante în analiza

propriu-zisă a elementelor constitutive ale infracțiunii – tentativă de jaf în timpul unei calamități.

Conform art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, cât și a jurisprudenței naționale, instanța de apel este obligată să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă motivele adoptării soluției date. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Aceste prevederi nu au fost întocmai respectate de către instanța de apel.

Or, potrivit părții descriptive a deciziei contestate, instanța de apel nu a reacționat în nici un fel asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, reținând fapta constatată de prima instanță potrivit indicilor infracțiunii prevăzută la art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal a repetat întocmai erorile conținute în partea descriptivă a sentinței. Acestea, fiind valabile și pentru instanța de apel, au generat pronunțarea de către această instanță a unei decizii lipsite de o motivare, nefiind soluționat fondul apelurilor apărării conform stipulărilor de drept nominalizate (pct. 4, 4.1 din prezenta decizie).

Analizând decizia atacată Colegiul Penal constată ca fiind întemeiate argumentele aduse în recurs cu referire la faptul, că instanța de apel a trecut superficial peste argumentele apelurilor apărării și nu a sesizat că hotărârea primei instanțe cu privire la vinovăția inculpaților *Papanaga Edgar și Pavlov Serghei* în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 187 alin. (3) lit. a) Cod penal, nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția, limitându-se doar la formulări de ordin general cu referire la faptul că probatoriul administrat dovedește pe deplin vinovăția inculpaților și că fapta imputată întrunește elementele constitutive ale infracțiunii date.

Pe această linie de considerente instanța de recurs notează, că în conformitate cu prevederile art. 113 Cod penal, (1) Se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. (2) Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

În sensul dat, Colegiul Penal ține să menționeze că hotărârea trebuie, în principiu, să fie motivată. Calitatea hotărârii depinde în principal de calitatea motivării. O motivare bună este o necesitate imperioasă care nu poate fi

neglijată în favoarea celerității. Motivarea permite nu numai o mai bună înțelegere și acceptare a hotărârii de către justițiabil ci este mai ales o garanție împotriva arbitrarului. Motivarea trebuie să fie coerentă, clară și lipsită de ambiguități și de contradicții. Ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecătorul la aceasta.

Motivarea trebuie să exprime respectarea de către judecător a principiilor enunțate de CEDO în special respectarea drepturilor la apărare și dreptul la un proces echitabil. Motivarea trebuie să răspundă pretențiilor părților, adică diferitelor capete de acuzare și mijloacelor de apărare.

Obligația instanțelor de a-și motiva hotărârile nu trebuie înțeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat în sprijinul unui mijloc de apărare ridicat, întinderea acestei obligații poate varia în funcție de natura hotărârii. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanța, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evedențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate. La examinarea chestiunilor în fapt judecătorul va întâlni contestații referitoare la probatoriu, mai exact asupra legalității acestuia și trebuie să examineze de asemenea valoarea probanta a elementelor ce ar putea avea utilitate pentru soluționarea litigiului.

Astfel, decizia instanței de apel prezintă deficiențe la capitolul întemeierii și motivării soluțiilor adoptate, obligație ce rezultă din prevederile art.6 § 1 din Convenția Europeană. Instanță de apel urma în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, să dea un răspuns detaliat la fiecare motiv invocat de către apelanți, să rezolve problemele de fapt și de drept apărute la judecarea apelurilor, prin întocmirea corectă a hotărârii adoptate, care trebuie să cuprindă analiza probelor pe care instanța și-a bazat concluziile.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide că, în speță, se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Întrucât erorile depistate sunt susceptibile de a fi corectate doar de către instanța de apel, Colegiul penal lărgit conchide asupra necesității admiterii recursurilor declarate, casării totale a hotărârii atacate și dispunerii rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să dea apreciere

cuvenită fiecărei probe examinate și a tuturor în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatului și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Pavlov Serghei și avocatul Conoval Igor în numele inculpatului Papanaga Edgar, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală în privința lui *Papanaga Edgar* și *Pavlov Serghei xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată este pronunțată la **17 decembrie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion